

19

La iodització

(ALDC, I, 11. *Tancar els ulls*, 23. *Els cabells*; Q 906. *El rostoll*)

La iodització o ieisme històric és un fenomen fonètic segons el qual els grups llatins -C^hL-, -G^hL- i -LJ- passen a [j] i no a [ʎ]: OC^hLU > u[j], REG^hLA > re[j]a, PALIA > pa[j]a i no *ull*, *rella*, *palla*. Es dona en el balear i una part del cat. central. La frontera d'aquest fenomen no és precisa car depèn del mot que es tingui en consideració; efectivament, les isoglosses traçades en el mapa, corresponents a *uis*, *cabéis* i *rostoi*, no sempre se superposen; és aquesta, la de *rostoi* (< RESTUC(U)LU), la que ocupa una àrea més àmplia per tractar-se d'un mot lligat a la vida agrícola (vg. mapa 20). Cal dir que l'àrea representada en el mapa reflecteix la realitat de la llengua usada per parlants de la primera generació de cap als anys 70 i que el fenomen és inestable i amb

tendència a desaparèixer, especialment entre els joves, per influència de la llengua estàndard i del parlar de Barcelona, així com per la subestimació d'aquesta pronúncia (els qui la practiquen són "els de la paia a l'ui"). Barcelona coneix la iodització només en casos com *llentia* (< LENTICULA) 'lletilla', *ceies* (< CILIAS) 'celles', *fuiola* (der. de FOLIA) 'fullola', etc. que, al nostre parer, són residus d'aquesta articulació que devia conèixer la capa més popular de la població, afavorida per processos de dissimilació. Cal no confondre aquesta iodització amb el ieisme de tipus castellà, que s'està estenent en la generació jove, i que afecta la *ll* de mots com *gall*, pron. *gai*, o *poll*, pron. *poi*.

Petit Atlas Lingüístic del Domini Català © PALDC

